

מעדני אשר

גיליון ש"ט
(שנה ז')
פרשת תרומה תש"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

האם יש איסור להסתכל על כלי המקדש או על בית המקדש? בפרשתן כ"ה כ' ופניהם איש אל אחיו.

איתא בגמ' יומא נד ע"מ ע"א אמר רב קטינא בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן ראו חבתכם לפני המקום וכו'.

יש להקשות: איך היה מותר לגרום שכולם יסתכלו לבית קדשי קדשים על הכרובים, וכי מותר ליהנות בראיה מהמקדש וכלי המקדש, הא איתא בגמ' פסחים כ"ו ע"מ ע"א לולין היו פתוחין בעליית בית קדשי הקדשים, שבהן משלשלין את האומנים בתיבות, כדי שלא יזונו עיניהם מבית קדשי הקדשים, ומסיק בגמ' דאע"ג דקול ומראה וריח אין בהם מעילה, מ"מ עשו מעלה, ואח"כ אומרת הגמ' דאע"ג דליכא מעילה מ"מ איסור איכא, עיין ירושלמי מובא בתוס' פסחים כ"ו ע"א, סוכה נ"ג ע"ו שבת כ"א ע"א דסובר דליכא איסורא כלל במראה לפי הג"ל אתי שפיר א"כ איך עשו כאן שיראו ויסתכלו לכתחילה לבית קדשי הקדשים על הכרובים, וליהנות מהקדש וכלי המקדש, כך מקשה בתפארת ישראל יומא פרק א' ס"ק ל', וכן במסכת מדות פרק ד' משנה ה' ס"ק מ"ט, וכן בשו"ת גנוי יוסף סימן נ"ז ס"ק א', וכן בספר מעשה למלך פרק ז' מהלכות כלי המקדש הלכה י"ח, וכן בשו"ת תורת חיים להגר"ח זוננפלד סימן קכא.

איכא כמה תרוצים:

- א. כיון שאיסור ראייה על המקדש וכליו רק מדרבנן, לכן לצורך גדול כדי להראות חיבתן של ישראל לא אסרו ראייה זו, כך תירץ בתפארת ישראל יומא פרק א' ס"ק ל'.
- ב. ע"פ מה דמשמע מרש"י פסחים כ"ו ע"א בהא דהיו עושין תיבות לאומנין כדי שלא יזונו מהקדש, דהכוונה שלא יזונו עיניהם ממראה נוי המלאכה וזה ענין תענוג גשמי רק לעינים, כי העין נהנה זה אסור, אבל מי שמתענג בנפשו בחזרה רבה שרואה הנסים הנעשים בבית הגדול והקדוש ורואה ומשיג בגלוי ענין השראת השכינה בישראל, זה אינו ענין למעילה שהוא דוקא בענין תענוג גשמי שהגוף נהנה, כך תירץ בשו"ת תורת חיים להגר"ח זוננפלד סימן קכא.

ג. ע"פ מה דמקשים על מתניתין דשקלים ירושלמי מסכת שקלים פרק ח' פרוכת שניטמאת אם היתה חדשה שוטחין אותה על גג האיציטבא כדי שיראו העם את מלאכתה שהוא נאה, וקשה איך מותר הא איכא איסור דרבנן של ראיית העין, אלא אפשר לתרץ דהנה בספר קול סופר מדקדק שם למה כתוב תיבת "מלאכתה" הלא הוא שפת יתר והיה די לומר כדי שיראו העם שהיא נאה, אלא דהמתניתין אשמעינן דלכך שטחיה למראה עיני כל, כדי שיראו העם את מלאכתה וילמדו מעשה הפרוכת שאם יצטרכו לעשות ידעו האיק יעשו ולא בשביל הנאת ראייה שטחיה, ולפי זה אולי כאן היה הכונה כדי שילמדו וזה שפיר שרי, כך תירץ בשו"ת גנוי יוסף סימן נ"ז ס"ק א'.

מעדני אשר: צ"ע דכאן כתוב להדיא שהראו להם להראות חיבתן, ולא משמע דהיתר כדי להתלמד. **ובשו"ת מחנה חיים** יור"ד חלק ב' סימן ס' כתב שמותר להסתכל בגביעי או מנורה של מקדש והאומן ילמד בהסתכלו איך עושין כזה.

ומביא ראייה: מהא שהראו לישראל ראו חבתכם לפני המקום השלחן עם לחם הפנים, והכרובים כשהיו מעורים זה בזה, חזינן שליכא איסור בראיה.

מעדני אשר: צריך ביאור הא מראה יש בזה איסורא, א"כ איך כתב שליכא איסורא.

ויש רצו להביא ראייה שמותר להסתכל: מהא דאיתא בגמ' בבא בתרא ד' ע"מ א' מי שלא ראה בנין הורדוס, לא ראה בנין נאה, במאי בנייה אמר רבה באבני שישא ומרמרא איכא דאמרי באבני כוחלא, שישא ומרמרא, אפיק שפה ועייל שפה, כי היכי דנקביל סידא, סבר למשעייה בהבא, אמרו ליה רבנן שבקיה, דהכי שפיר טפי, דמיחזי כי אידוותא דימא, דמשמע שמותר להסתכל, דאל"כ מדוע השקיעו כל כך ביופי.

ויש לדחות: דהכוונה לכהנים אם יסתכלו, וכן על ישראלים אם יסתכלו, והנה בכל איסורי הנאה אם יש איסור להסתכל בהם הארנטי בספרי מעדני אשר פרשת חקת תשס"ו.

בית המדרש דחסידי בעלזא בית שמש - בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל לא שבא וגדיא יאה נשגור בזה קדם האי גברא רבא יקירא הגאון החסיד המפורסם, סיני ועוקר הרים, מקום עולה של תורה, שליח נאמן לעדתינו הק' אשר כל מחשבותיו להיטיב ולהעלות רום קרנה של קרייתינו המעטירה ברוחניות ובגשמיות, לאורו ולהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לתפארת בית בעלזא ה"ה

הגה"צ ר' **אברהם צבי דירנפלד** שליט"א - רב קרייתינו

לרגל שמחת לבו בנישואי בתו תח"ע עב"ג הבה"ח המופלג בתורה ויר"ש ומוכתר בכל מדה נכונה

כמור יהושע אלכסנדר משה נ"י בן ידידינו הנעלה כש"ת מוהר"ר **פנחס העשיל פינק** שליט"א יזכו לבנות בית נאמן בישראל ובנין עדי עד לתפארת המשפחות הרוממות ויזכה לרוב נחת ממנו ומכל יוציא, ולהרבות פעלים לתורה ולתעודה כאות נפשו הטהורה באין מחסור כל

בהערה רבה
הנ"ל כו"ב א"ב

שבע ברכות
המרכזי א"ה
במוצ"ש פרשת
תרומה בשעה
8:30 בבית
מדרשינו החוב
האדמו"ר מבעלזא
8 בית שמש

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג רבי **יצחק מאטצען** שליט"א

וליאמסבורג מח"ס הואיל משה

לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו כמור **יעקב נ"י**

בן לבנו הרה"ג רבי **רפאל אלימלך** שליט"א

ר"מ בישיבת היכל התורה וליאמסבורג

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

האם בזמן הזה יש מציאות להקריב קרבנות?

בפרשתן כ"ה ח' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

יש לחקור האם בזמן הזה אפשר להקריב קרבנות או דילמא בזמננו אי אפשר להקריב קרבנות.

הנה איתא בספר כפתור ופרח פרק ו' שרבינו חיים מפרי"ז עלה לירושלים שנת י"ז לאלף הששי, ואמר להרב שרוצה להקריב קרבנות כיון דקימ"ל שמקריבין אע"פ שאין בית א"כ אפשר להקריב קרבנות על מזבח בירושלים בזמן הזה, ואמר מתוך טרדה לא שאלתי על הטומאה וכהן מיוחס.

שוב כתב שאין לחוש על הטומאה, דטומאה הותרה בציבור, כדאמרינן בגמ' תמורה יד ע"מ א' שקרבנות צבור דוחין את השבת ואת הטומאה, וזה כגון שיהיו רוב הכהנים טמאין מקריבין הקרבנות בטומאה, וכן איתא בגמ' פסחים ע"ט ע"מ א' נטמא קהל או רובו, או שהיו כהנים טמאין והקהל טהור, יעשה בטומאה.

ובשו"ת יעב"ץ ח"א סי' פ"ט הביא דברי רבי חיים מפרי"ז ותמה עליו הרי קרבנות ציבור אינן באין אלא משל צבור, ורחוק מאד שהיה ספוק בידו לקבץ שקלים מכל שבטי ישראל פזורי הגולה.

ומתריץ: דאולי קרבן פסח רצה להקריב, דבא בטומאה בציבור ולא בעי שקלים.

ובשו"ת חתם סופר חלק ב' יורה דעה סימן רל"ז נמי נשאל מחמיו הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל האם בזמן הזה יכול להקריב קרבנות כיון דטמאים אנו, וכן אין לנו יחוסי כהונה.

ומביא ספר כפתור ופרח הנ"ל, ומעיר החתם סופר דמכהן מיוחס לא הזכיר כלל תירוץ.

וכותב החתם סופר דמבגדי כהונה לא שאלו, כי פשוט הוא שאין כהן גדול מעכב, ונוכל להקריב בלעדו, ומה שעורר מיחוס כהונה, נראה דלא קשה מידי להר"ח ז"ל דמאן לימא לן דלא יקריב אחזקה, ונחמ"י בן חכל"י דהוי ל' כהנים מיוחסים ה' מגאל השארית מן הכהונה עד יעמיד הכהן לאורים ותומים, אבל לעכב הקרבה בשביל זה מאן לימא ומהר"ו סי' קכ"ג שכ' שאין נותנים חלה לכהן קטן משום דלא ברי לן, ומהרש"ל ב"ש פ"ה דב"ק סי' ל"ה החמיר בזה שלא ליתן חרמים לכהן בזה"ז ועיין מג"א סימן תנ"ו היינו שלא ליתן לו ויעב"ץ ח"א סי' קל"ה החמיר בפדיון בכורים ע"ש אבל להקריב דקימ"ל בוך ה' חילו אפי' חלולי' שבהם א"כ אפי' אי קמי שמי' גלי' שנתחללה אמו הרי כל מה שהקריב כשר למה נעכב מלהקריב ולא נסמוך על חזקת אמו וחוזקת כהונתו וכו' על כן לפי עניות דעתי לא צריכים לכהן מיוחס, ונאכל שם מן הפסחים עכ"פ שהותר טומאה בציבור בערב פסח, ול"צ לשקלים ולא לכהן הגדול.

ובשו"ת שערי צדק מהגאון הקדוש מהר"ם מדעש זלה"ה אור"ח סי' ק"ב וק"ד העיר בדבר חדש, דאף דטומאה הותרה בצבור, זה דוקא בעבודה, אבל בנין ביהמ"ק או מזבח לא הותרה בטומאה, וראיתו מהא, דמחד קרא ילפינן במועדו אפילו בשבת, במועדו אפילו בטומאה, וכמו שבנין ביהמ"ק, אינו דוחה שבת, כמבואר בש"ס, כן אינו דוחה טומאה ע"י"ש.

ובשו"ת מהר"א הלוי ח"א סי' פ"ח כתב להגה"צ הנ"ל, דלא אמרו אלא שאין בנין ביהמ"ק דוחה שבת, אבל בנין מזבח, לא שמענו, וטעם גדול יש לחלק ביניהם, דבגמ' יבמות ה' בעי למילף עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ממילה פסח ותמיד, ודחי שכן ישנן לפני הדבור, והרי הא דתמיד ה' לפני הדבור, ילפינן מקרא משפטים דכתיב ויעלו עולות, ובאותה הקרבה כתיב ג'כ, ויבן מזבח תחת ההר, וא"כ בנין המזבח, הוא ג'כ עשה שלפני הדבור, ושפיר דחי שבת, דילפינן ממילה פסח ותמיד, א"כ דוחה נמי טומאה משא"כ בנין ביהמ"ק, דלא ה' לפני הדבור.

ומביא ראיה: דבנין מזבח דוחה טומאה, מבימי החשמנאים, ששקצום מלכי יון, כמבואר ע"ז פ"ב ע"ב והיו כולם טמאי מתים.

ובשו"ת מנחת יצחק חלק ו' סימן קל"ג הביא בשם גיסו הגאון מוהר"ד צימעטבוים דהעיר על הגאון מהר"א הנ"ל, דמפורש במג"א אור"ח סוסי' ק"פ דאסור לבנות מזבח בשבת, ועוד דמפורש בירושלמי פ"ט דשבת ה"א דמזבח שנפל בשבת.

ובשו"ת בנין ציון סימן א' כתב דאפילו למ"ד דמקריבין אע"פ שאין בית, דיליף כן מוהשמותי מכ"מ אמר הקב"ה ולא אריח בריח ניחחכם וכיון דאמרינן בגמ' זבחים מ"ו לשם ששה דברים הזבח נזבח ובכללם לשם ריח ולשם נחוח לא יכלו להקריב קרבנות לאחר חרבן, כיון שאי אפשר לשם ריח ולשם ניחוח.

איך יש מציאות שמישה יבא כיון שאחד מן הסימנים

שתכלה פרוטה מהכיס?

בפרשתן כ"ה ב' ויקחו לי תרומה וגו'.

איתא בגמ' סנהדרין צ"ז ע"מ א' אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס.

ובהגהות הרש"ש הקשה שם וז"ל הנה הודות לאל בדורותינו נמצאים עשירים מופלגים בעמינו וגם יתר העם פרוטה מצוה בידינו, הכי ניתן נושא ח"ו להגאולה.

ומתריץ הרש"ש: וז"ל ונראה הכונה להפך דחזינו דבימיהם היתה הפרוטה נחשבת לממון כדתנן ה' פרוטות הן ואמר כאן דאז לא תחשב למאומה ולא תראה עוד דאפילו בכיס של צדקה דנקראת כיס סתם כמבואר כתובות פרק ו' משנה ה' דשם מצויים המטבעות הקטנות ביותר מנדבת דלת העם גם שם לא תמצא כי תהיה הרוחה ואף הפחותה שבנדבות לא תהיה בפרוטה.

איך מתפללים שיבנה בית המקדש הא כבר בנוי ועומד?

בפרשתן כ"ה ח' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

איאתא בראשונים רש"י סוכה מ"א ע"א ובתוס' שם, וכן בראש השנה ל' ע"ב, וכן בשבועות ט"ו ע"ב דמקדש העתיד שאנו מצפין, בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים, שנאמר שמות ט"ו מקדש ה' כוננו ידך, ואפילו בשבת זה יכול להיבנות, דדוקא בנין בידי אדם אין בנין בית המקדש דוחה שבת וי"ט, עיין חתם סופר סוכה מ"א שתמה דעל כל פנים מלאכת בנין, דהמביא אהל בניו ומעמידו על הארץ חייב משום בונה ולמעלה שובתים בשבת וי"ט כמבואר במדרש רבה שמות ל' ט' ע"ש מה שתיירץ.

ולפי זה ביאור הגר"א מובא בספר אמרי נועם על ברכות ד' כ"ט ע"א הכוונה הא דמתפללין בתפלת הבינונו וישמחו צדיקים "בבנין עירך" ו"בתיקון היכלך" כמבואר בגמ' ברכות כ"ט ע"א דפירש שהעיר צריכה להבנות, אבל ההיכל כבר בנוי בשמים ואין צריך, אלא לתקנו בארץ.

ובערוך לנר סוכה מא ע"מ א' תמה על השיטות שבנין העתיד כבר מוכן בשמים וז"ל לענ"ד דוחק הוא לפרש הגמרא סוכה מ"א ע"א כן מדקאמר מהרה יבנה ביהמ"ק ולפי דברי רש"י הל"ל מהרה יגלה ביהמ"ק, וכן הלשון דאיבני דקאמר משמע בנין ממש, וכן לקמן נ"ב ע"מ ב' דקאמר מאן נינהו ד' חרשים ומני משיח ב"ד ומשיח בן יוסף בהדייהו ופי' רש"י משיחים שניהם אומנים לבנין ביהמ"ק ע"ש ואם כבר בנוי ומשוכלל ירד למטה מאי אומנות שייך בזה, ומה שאנו מתפללים בכל תפלותינו יה"ר שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו יהיו תפלות שוא כיון שכבר נבנה הוא והי' לנו להתפלל שיגלה ביהמ"ק במהרה.

ומסיק הערוך לנר: דודאי ביהמ"ק לעתיד לבא יבנה בנין ממש בידי אדם, ומה שנאמר מקדש ד' כוננו ידך שנדרש בתנחומא שירד למטה, הוא ביהמ"ק רוחני שיבא לתוך ביהמ"ק הנבנה גשמי כנשמה בתוך הגוף, וכמו שירד במשכן ובבית המקדש האש של מעלה תוך האש של הדיוט שנבער בעצים, וכן נראה במכילתא דדרש מפסוק מכוון לשבתך פעלת ד' שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, ועל זה קאמר מקדש ד' כוננו ידך שלעתיד לבא כשימלוך ד' לעולם ועד לעיני כל באי עולם ישכון למטה בתוך מקדש שכבר בנוי הוא ומכוון כנגד ביהמ"ק של מטה והיינו שירד למטה תוך המקדש שיבנה ועיין בזהר פ' וישב שמשמע שם כן אמנם כמו שלמטה בארץ אין נשמה בלא גוף כמו כן המקדש רוחני לא יקום בלא מקדש גשמי ולכן א"ש הלשון בנין בבית המקדש שלעתיד.

ובשו"ת דברי יציב חושן משפט סימן פ"ז תירץ: דאפילו לשיטות דבנין העתיד ירד מוכן מהשמים, שפיר שייך לשון בנין על הורדתו לארץ, דהמעמיד בית בנוי בשבת פשוט דחייב משום בונה, אלא דחיובא ביר"ט י"ל דלא שייך כיון שהוא רוחני וכנ"ל, אבל מהות בנין שפיר שייך בזה.

מעדני אשר: נראה לתרץ לפי מה שכתוב בספרי מוסר שבכל מצוה שמקיימים נבנה עוד אבן בבנין של מעלה לפי זה אפשר נמי ליישב קושיא הנ"ל, דהבנין אינו בניו עוד לגמרי אלא בכל מצוה שעושים נבנה עוד ועוד הבנין העתיד.

ועיין בגר"פ עשה י"ג שהארץ להוכיח מהרבה מקומות שבנין העתיד נמי יהא בידי אדם.

ובכלי חמדה פרשת כי תשא ע"מ 302 הקשה איך כשר בנין בידי שמים, כיון דצריך שיהא בניו ע"י בר חיובא, והתורה והמצוות רק

לישראל ניתנה, וע"כ דבנין המשכן הויא רק הכשר מצוה, ועיקר המצוה במקדש הוא שיהא עומד מוכן להקריב קרבנות, אבל הבנין אינו מגוף המצוה ולכן אינו מעכב שיהיה ע"י בר חיובא, עיין בספר מעדני אשר שנת תשס"ו פרשת תרומהבענין אם קטן ונכרי כשירים למצות בנין בית המקדש.

ודוחה: כיון דבכל ענין של עשיית המשכן כתיב לשון עשייה, צריך דווקא עשייה ומימלא צריך שיהיה ע"י בר חיובא, ובית המקדש דלעתיד נראה דג"כ בניו ומשוכלל בכוחו של ישראל, דע"י הבנין בית המקדש בימי שלמה בקדושה ובטהרה בכל הענינים ע"י זה זכו ישראל ונעשה מכיון בית המקדש של מטה לבית המקדש של מעלה.

מעדני אשר: לפי מה שהבאתי לעיל דע"י המצוות נבנים האבנים למעלה, אתי שפיר.

איך היה יכולים לראות שהלחם הפנים חם ביום הלקחו

כמו ביום סידורו?

בפרשתן כ"ה ל' ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

איאתא בגמ' חגיגה כ"ו ע"מ ב' אמר ריש לקיש מגביהין השלחן ומראין לעולי רגלים לחם הפנים, ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום, סילוקו כסידורו, דאמר רבי יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים, סלוקו כסידורו, שנאמר שמואל א' כ"א לשום לחם חם ביום הלקחו.

יש להקשות: הרי ישראל לא היו נכנסין אפילו בין האולם ולמזבח, ואיך יראו אם הוא חם או צונן, ואפילו לפירוש התוס' חגיגה כ"ו ע"ב שהיה רך ולא דוקא חם, מ"מ איך יכירו אם רך או יבש והם עומדים מרחוק, כך מקשה בשו"ת הרדב"ז חלק ו' סימן ב' אלפים קע"ח, וכן מקשה הריטב"א יומא כ"א ע"א.

איכא כמה תרוצים:

א. בשעת שימה ולקחה היה חם הרבה עד שהיה הבל יוצא ממנו כלחם היוצא מן התנור, והיינו דאמרינן שמגביהין את השולחן עם הלחם שעליו ומראין אותו לעולי רגלים שיראו הנס הזה, ואי אפשר להם לראות מרחוק שהיה חם אלא על הדרך שאמרנו, כך תירץ בחידושי הריטב"א יומא כ"א ע"מ א'.

ובשו"ת הרדב"ז תמה עליו: בשלמא שיהיה חם היה קצת צורך כדי שיתנהו האוכלים בלחם חם אבל שיעלה הבל למה ועוד שלא ראיתי מימי עולה הבל מהלחם כשהוא חם, אלא בזמן שחותכים אותו, וצריך לומר שיסבור שהכל היה בכלל הנס.

ב. בשבת שבתוך המועד סמוך לסדור לחם הפנים היו מגביהין את השלחן ומושכין אותו מעט לצד פתח ההיכל כדי שיראו אותו העם מרחוק, שהרי היה נתון לצד צפון ועדיין הוא לפניהם אבל לא היו מניחין אותו לחוץ ומיד היו הכהנים מסדרין הלחם החדש ומוציאין הישן ומראין אותו לעולי רגלים ראו חיבתכם לפני המקום שעברו עליו ח' ימים ועדיין הוא חם והוא עושה נס זה שאתם חביבין לפניו, ואפילו בעצרת אם לא חל בשבת אפשר היו מתעכבים לראות הנס, ואם לא התעכבו כבר הכירו הנס מהרגלים שעברו, והיינו דאמרינן בגמ' יומא כ"א לחם הפנים ניסי דבראי הוא, שהכל רואים את הלחם חם ומכירין הנס והוא מהנסים הידועים לכל, ומה שכתב רש"י ומגביהים אותו ומוציאים אותו לחוץ, לא שהיו מוציאים אותו חוץ להיכל, אלא מוציאים אותו חוץ למקומו שהיה נתון בצפון ומוציאים לצד הפתח, כך תירץ בשו"ת הרדב"ז חלק ו' סימן ב' אלפים קעח.

מכתבים למערכת

מדוע אין מברכין ברכת המצות קודם שמקיים מצות הלואה

מה שהקשתם בשם אחרונים כיון דמצות הלואה היא מצוה כמו כל מצוה, מדוע אין מברכים על זה ברכת המצות, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב ניסן חיים רבינוביץ שליט"א בני ברק כולל הלכת יעקב ברייש

יש לעיין דלדעת הרמב"ם דמצות הלואה היא רק לעניים, ולפי זה יש לומר דח"ל לא תיקנו ברכה על מצות הלואה, דבקל יכול לבא לידי ברכה לבטלה וכי יכול לבדוק בציעויותיהם של בני אדם אי היא עניים או לא, והרמב"ם לשיטתו דברכה לבטלה היא איסור מדאורייתא מקרא דלא תשא, וא"כ בקל יכול לבא לידי ספק איסור דאורייתא, לכן לא תיקנו ח"ל מעיקרא ברכה, דבקל יכול לבא לידי איסור תורה.

הרב יואל אברהם מושקוביץ שליט"א ירושלים כולל סאטמאר

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב הכסף משנה בדעת הרמב"ם הלכות ברכות פרק י"א הלכה ב' דדקדק רבינו לכתוב שבין אדם למקום, לומר דבמצוות שבין אדם לחבירו כגון עשיית צדקה וכדומה אין מברכין עליה, וזה הטעם גם בהלואה שהוא בין אדם לחבירו שאין מברכין עליה.

הבה"ח עמרם כהן נ"ו ישיבת קמניץ ירושלים

נראה לתרץ בעוד אופן ע"פ מה דאיתא בשו"ת בנימין זאב סימן קס"ט ח"ל על מה ששאלת למה אין אנו מברכין על מ"ע דכבוד אב ואם ואהידור זקן ועל כמה מ"ע דאנן עבדינן, הטעם הוא דאין מברכין אלא על מצות שאנו מקודשין מן האומות, שאין האומות עושין אותם כלל, אבל במצות שאפילו האומות עושין אותן לפעמים לא מברכין, כפי מה אין אנו מקודשין מהן כי לפעמים עושין אותם כמונו כגון כבוד אב ואם והדור זקן וכדומה, לפי הנ"ל אתי שפיר דאין מברכים על מצות הלואה, כיון דגם הגויים לפעמים עושין הלוואות.

אשה שיש לה בהמה האם מותר לתת לאחרים שיעבדו עם זה בשבת

מה שהבאתם חקירת הפוסקים האם אשה מצווה שבהמתה לא תעבוד בשבת או דילמא כיון דשבתית בהמתו לא היא אלא מצות עשה, שטורה ככל מצות עשה שהזמן גרמא דנשים פטורות, והביאו ראיה שיש לה חוב מהא דתנן במשנה שבת נ"ד ע"ב ביצה כ"ג ע"א פרתו של ראב"ע וכו' ובגמ' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה, ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמה, חיינן להדיא דנשים מצוות על שבתית בהמתן.

הרב יוסף חיים הלוי ברנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עילית

יש לעיין דבשו"ת תורת חסד אור"ח סימן ל"ג אות ו' כתב לדחות ראיה זו משום שאפילו אם הנשים אינם מצוות מן התורה בשבתית בהמתן, מ"מ מדרבנן אסור דהויא עבדין דחול כמו שמבואר להדיא אור"ח סימן תצ"ה ס"ק ג.

תגובות אפשר לשלוח למחבר הרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
עד ליום ג' בערב בלבד
למקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviv@017.net.il
לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

ישמח לב מבקשי ה'

הופיע הספר שרבים ציפו לו
מעדני אשר חלק ד'
מהדורת ראב"ן, גליונות משנת תשס"ט
ובעת הזאת נודה להנגיד הנכבד ידידינו
הרב **אלתר יצחק אייזיק ראב"ן שליט"א** מליקוד
שנטל על עצמו זכות הרפסת ספר זה

גליון זה נודב
ע"י הרב מאיר הנדלס שליט"א בני ברק
לרגל שמחת נישואי נכדו
הבה"ח יוסף נ"ו
בן לבנו הגאון רבי שאול יהודה הנדלס שליט"א
ראש כולל שירת דוד ירושלים
יהא רעוא שיזכה לרוב נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

מדוע אסור להלוות כסף בלא עדים מדוע לא אמרנו עשה דוחה לא תעשה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ב"מ ע"ה ע"ב אמר רב יהודה אמר רב, כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא בעדים עובר בלפני עור לא תתן מכשול, ופירש רש"י משום שעולה על רוחו של לוח לכפור, דיש להקשות מדוע אסור להלוות בלא עדים, באופן שאין לו עדים ואין לו שטר, מדוע לא אמרנו דכיון דבהלואה לחבירו איכא עשה של אם כסף תלוה, וא"כ ניתי עשה ולחרי לא תעשה של לפני עור לא תתן מכשול, וליכא למימר דבאמת כזוה אופן מותר, מדכתב רב סתמא המלוה שלא בעדים עובר לפני עור, משמע דבכל ענין אסור אף כשאי אפשר להביא שטר או עדים, ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א ח"מ"צ מחזיקי הדת

נראה לתרץ דבכל הלואה אי אפשר לדעת האם יש כאן מצות עשה כגון אם לוח ואין בדעתו לשלם אין כאן מצות עשה כמו שכתבו הבעלי תוס' בפרשת משפטים כ"ב כ"ד וכן אם לוח שלא לצורך גדול אין כאן מצות עשה כדאיתא בח"מ סימן צ"ז ס"ק ד' ועיי' בסמ"ע ס"ק ד' וכן אם עשיר רוצה ללות לזמן של יותר מחודש אין כאן מצות הלואה לדעת ה"מ ח"מ"צ סו"ס צ"ו ועל כן אי אפשר ללות שלא בשטר, דאין קרוב דיש כאן המצות עשה של הלואה.

הגאון רבי יעקב אייזנבאך שליט"א מו"צ בקיפת ספר

נראה לתרץ שכיון שיכול לבא לידי תקלה שיכפור בו בכחיה גונא לא אמרנו עשה דוחה לא תעשה, כמו שמצינו בגמ' קידושין נ"ז ע"ב לא אמרה תורה שלא לתקלה.

הרה"ג רבי יצחק מאטצען שליט"א וילאסבורג

מה שהביא מב"ק מ"ן ארמ"ר מצאנו שליט"א תרוץ דהיכא דיש חשש שלא ישלם ליכא מצוה של הלואה, עיין בפיורש הרא"ש על התורה שכתב וז"ל אם כסף תלוה את עמי, ר' ישמעאל אומר כל אם ואם שבתורה רשות, חוץ משלשה וזה אחד מהם, ואם תאמר למה נכתב בלשון אם כיון שהוא חובה, ופירש ר' יהודה מפרי"ש לפי שיש הלואה שהוא רשות כגון הלוואה וישלם דוראי אינו מחויב לו עיי"ש.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ דבמצוה שבין אדם למקום שייך לומר שעשה דוחה לא תעשה, אבל לא שייך שעשה דוחה הלא תעשה של לפני עור לא תתן מכשול שהוא מצוה בין אדם לחבירו שהיא אם נתרנו לו ללוות בלי עדים הוא יגרום שיעלה על רוחו של הלוח לכפור שהוא עבירה.

הרה"ג רבי משה פריד שליט"א ס. פאלא ברזיל

נראה לתרץ ע"פ דעת הבית יוסף אור"ח סימן י' דכל שאילו היה מצוי לו היה יכול לקיים העשה בהיתר בלי דחיית הלא תעשה, גם אם עכשיו אין מצוי לו באופן של היתר, מ"מ חשיב דאפשר לקיים שניהם ולא דחי העשה ללא תעשה, לפי הנ"ל אתי שפיר.

הרב שאול מרגליות שליט"א מודיעין עילית

נראה לתרץ עוד דברשי"ש שם כותב דכשתובעו, והלה כופר הכל, הכל אומרים עליו שדובר על צדיק עתק, וא"כ מבטל המלוה מצות עשה דהיתר נקיים מטות ל"ב כ"ב דבשקלים ילפינן מזה שאסור להביא עצמו לידי חשד ולאו הבא מכלל עשה עשה, ולפי זה אתי שפיר דהויא לא תעשה ועשה, ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה.

על מה שמכנו העולם להלוות בלא עדים הא עובר לפני עור לא תתן מכשול

מה שהקשתם בשם אחרונים, מדוע בומנו אין נוהרים אפילו יראים ושלמים, על הא דאיתא בגמ' ב"מ ע"ה ע"ב אמר רב יהודה אמר רב, כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא בעדים עובר בלפני עור לא תתן מכשול, ופירש רש"י משום שעולה על רוחו של לוח לכפור, ומה ההיתר להקל בזה ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון רבי דוד ליוסיץ שליט"א ראש כולל הכל התלמוד ת"א

מה שהבאתם לתרץ באחד מן התרועים בשם הערוך השלחן כיון שבדרך כלל אין מלוה אלא למי שמכיר לא חשינן שמא יכפור, יש להעיר וכי בומן הגמ' והרמב"ם היו מלויים גם למי שלא מכירים.

הרב דוד שרייבר שליט"א ירושלים

נראה לתרץ דהגמ' מייירי בהלואות גדולות ואו יש חשש משום לפני עור וגם חשש גורם קלה לעצמו, אבל בסכום קטן כמאה שקל וכדומה כשאדם מלוה לחבירו אין לחבירו אפילו יצר הרע לכפור דאין אדם מקלקל יחסיו עם חבירו עבור סכום כזה, וכן לא יגרום קלה שאף אם לא יזכור הלוה ישלם מטעם הנ"ל.

כולל להוראה צאנז בית שמש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ברכת מזל טוב
קדם האברך כמדדשו העושה לילות כימים במסירות עילאית
למען הצלחת הכולל ברוחניות ובגשמיות
הרה"ג רבי **ישכר רייך שליט"א** בית שמש
לרגל שמחת הולדת בני נ"ו במו"ט
יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה
המבטיח
אברהם הכ"ל ז"ל